

Podprostori

Podmnožica metričnega prostora je tudi metrični prostor:
funkcijo razdalje zožimo na točke iz podmnožice

Podobno računamo pri topoloških prostorih:

$(X, \mathcal{T})$ topološki prostor, $A \subseteq X$

$$\mathcal{T}_A := \{A \cap U \mid U \in \mathcal{T}\}$$

$\mathcal{T}_A$ je topologija na A

$$(1) \quad \emptyset \in \mathcal{T}_A, \quad \phi = \phi \cap A, \quad A = X \cap A$$

$$(2) \quad \bigcup_{\lambda} A \cap U_{\lambda} = A \cap \bigcup_{\lambda} U_{\lambda} \in \mathcal{T}_A$$

$$(3) \quad (A \cap U_1) \cap (A \cap U_2) \cap \dots \cap (A \cap U_n) = A \cap (U_1 \cap \dots \cap U_n)$$

$\mathcal{T}_A$ je inducirana ali podedovana topologija.

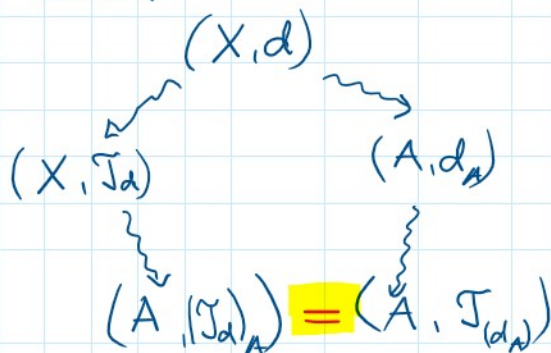
$(A, \mathcal{T}_A)$ je podprostor prostora $(X, \mathcal{T})$

Primeri

• Evklidska topologija na $\mathbb{R}^{(n)}$ inducira evklidsko topologijo na $\mathbb{R} \equiv \mathbb{R} \times 0$.

• Metrika na X inducira topologijo na $A \subseteq X$ na dva načina:

- $B \subseteq A \subseteq X$, $\mathcal{T}$ topologija na X
 $\leadsto \mathcal{T}_B = (\mathcal{T}_A)_B$ v obeh primerih so odprte množice oblike $B \cap U_{\mathcal{T}}$
- Topologija, ki jo $\mathbb{N}$ podeduje od $\mathbb{R}$ je diskretna

Odprte množice v A so preseki $A \cap$ odprtih množic v X

Trditev

Zaprte množice v A so preseki $A \cap$ zaprtih množic v X .

Dokaži

$$\begin{aligned} \underline{F \text{ zap v } X} &\Rightarrow \underline{A \cap F \text{ zap v } A} \\ \text{glede na } \mathcal{T} &\quad \text{glede na } \mathcal{T}_A \\ X - F \in \mathcal{T} &\quad A - A \cap F \in \mathcal{T}_A \\ &\quad \parallel \\ &\quad A \cap (X - F) \end{aligned}$$

$$\underline{F \text{ zap v } A} \Rightarrow \underline{\exists F' \text{ zap v } X, F = A \cap F'}$$

$$F = A - V \quad \text{po def.} \quad \leadsto \quad V = A \cap \bigcup_{U \in \mathcal{T}} U, \quad F' := X - U$$

□

Trditev $\mathcal{B}$ baza $\mathcal{T} \Rightarrow \mathcal{B}_A = \{B \cap A \mid B \in \mathcal{B}\}$ je baza $\mathcal{T}_A$

posebej, če ima $(X, \mathcal{T})$ skleno bazo, jo ima tudi $(A, \mathcal{T}_A)$

Topološka lastnost je **dedna**, če se prenaša na podprostor:

$$\mathcal{T} \text{ ima lastnost } L \Leftrightarrow \mathcal{T}_A \text{ ima lastnost } L \quad \forall A \subseteq X$$

- diskretnost, trivialnost sta dedni
- 1-števnost, 2-števnost sta dedni

- metrizabilnost je dedna

- separabilnost ni dedna (vendar se deduje na odprtih podprostorih)
 X neštevno, diskreten (ni separabilen)

$X' := X \setminus \{a\}$, kjer a je samo cel X

X' je separabilen, podprostor X pa ni separabilen

- povezanost (ločitno) ni dedna

kompaktnost ni dedna (vendar je zaprt podprostor kompakten, tj. kompaktnost se deduje na zaprtih podprostorih)

Osnovni pojmi, notranjost, meja in zaprtje, so odvisni od prostora, v katerem jih opazujemo

$X := \mathbb{R}$, $A := [0, 1)$

$$\text{Int}_X [0, 1) = (0, 1)$$

$$\text{Fr}_X [0, 1) = \{0, 1\}$$

$$\text{Cl}_X [0, 1) = [0, 1]$$

$$\text{Int}_A [0, 1) = [0, 1)$$

$$\text{Fr}_A [0, 1) = \emptyset$$

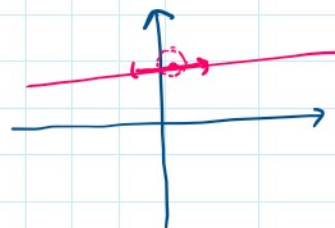
$$\text{Cl}_A [0, 1) = [0, 1)$$

Trditve $B \subseteq A \subseteq X$

$$\text{Cl}_A B = A \cap \text{Cl}_X B$$

$$\text{Int}_A B \supseteq A \cap \text{Int}_X B$$

$$\text{Fr}_A B \subseteq A \cap \text{Fr}_X B$$

Dokaz

$$\begin{aligned} (1) \quad \text{Cl}_A B &= \bigcap \{ F \mid B \subseteq F^{\text{zap}} \subseteq A \} = \bigcap \{ A \cap F' \mid B \subseteq F'^{\text{zap}} \subseteq X \} \\ &= A \cap \left(\bigcap \{ F' \mid B \subseteq F'^{\text{zap}} \subseteq X \} \right) = A \cap \text{Cl}_X B \end{aligned}$$

$$(2) \quad \text{Int}_A B = \bigcup \{ U \mid U^{\text{odp}} \subseteq A, U \subseteq B \} = \bigcup \{ A \cap U' \mid U'^{\text{odp}} \subseteq X, U' \cap A \subseteq B \}$$

$$(2) \text{Int}_A B = \bigcup \{ U \mid U^{\text{odp}} \subseteq A, U \subseteq B \} = \bigcup \{ A \cap U' \mid U'^{\text{odp}} \subseteq X, U' \cap A \subseteq B \} \\ \supseteq A \cap \left(\bigcup \{ U' \mid U'^{\text{odp}} \subseteq X, U' \subseteq B \} \right) = A \cap \text{Int}_X B$$

(3) ✓

Množica, ki je odprta/zaprta v podprostoru, ni nujno odprta/zaprta v celotnem prostoru.

Trditve

$$(1) B^{\text{odp}} \subseteq A, A^{\text{odp}} \subseteq X \Rightarrow B^{\text{odp}} \subseteq X$$

$$(2) B^{\text{zap}} \subseteq A, A^{\text{zap}} \subseteq X \Rightarrow B^{\text{zap}} \subseteq X$$

Dokaz

$$(1) B^{\text{odp}} \subseteq A \Rightarrow B = A \cap U, U^{\text{odp}} \subseteq X; \text{ ker je tudi } A^{\text{odp}} \subseteq X \\ B = A^{\text{odp}} \cap U^{\text{odp}}, \text{ torej je } B^{\text{odp}} \subseteq X$$

(2) ✓

Povezave z zveznostjo:

- inkluzija $i: (A, \mathcal{T}_A) \hookrightarrow (X, \mathcal{T})$ je zvezna
 $U \in \mathcal{T}, i^{-1}(U) = A \cap U$

($\mathcal{T}_A$ je najmanjša topologija na A , za katero je inkluzija zvezna.)

- $f: (X, \mathcal{T}) \rightarrow (Y, \mathcal{T}')$ zvezna

$$A \subseteq X \Rightarrow f|_A: (A, \mathcal{T}_A) \rightarrow (Y, \mathcal{T}') \text{ zvezna} \\ \hookrightarrow = f \circ i, \text{ } i \text{ inkluzija } A \hookrightarrow X$$

$$f(X) \subseteq B \Rightarrow f: (X, \mathcal{T}) \rightarrow (B, \mathcal{T}'_B) \text{ zvezna}$$

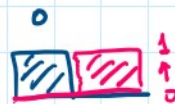
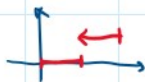

Zvezne funkcije pogosto definiramo odsekom: $f(x) = \begin{cases} \dots, & \text{če } x \dots \\ \dots, & \dots \end{cases}$

f je zvezna, če je zvezna na vsakem odseku in se definicije njemajo na presekih.

Je potrebno biti previden?

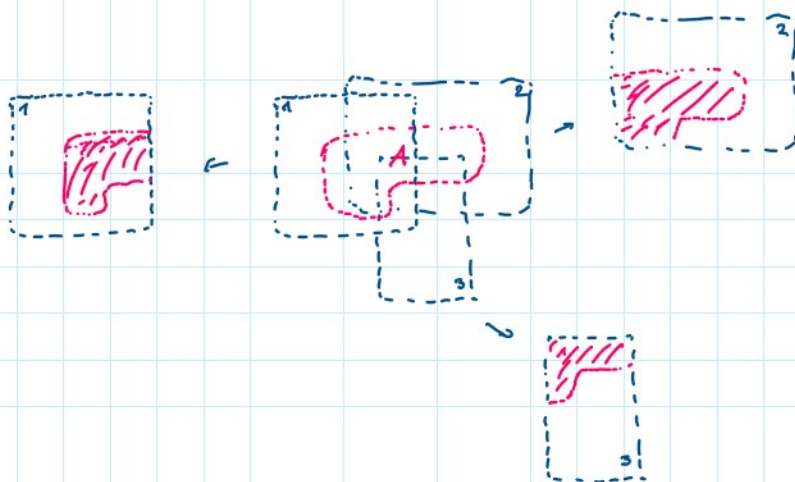
$$f(x) = \begin{cases} 0, & x \in [0,1] \\ 1, & x \in (1,2] \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} 0, & x \in \mathbb{Q} \\ 1, & x \in \mathbb{R} - \mathbb{Q} \end{cases}$$

$\{X_\lambda\}$ pokritje ('atlas') za X ; odprtost/zaprtaost množic in zveznost funkcij preverjamo na kartah atlasa.

IZREK

(1) $\{X_\lambda\}$ odprto pokritje za X

$A \subseteq X$ je odprta $\Leftrightarrow \forall \lambda: A \cap X_\lambda$ je odprta v X_λ

(2) $\{X_\lambda\}$ zaprto in **lokalno končno** pokritje za X
 $\hookrightarrow$ vsak $x \in X$ ima okolico, ki seka le končno mnogo X_λ

$A \subseteq X$ je zaprta $\Leftrightarrow \forall \lambda: A \cap X_\lambda$ je zaprta v X_λ

Primeri:
 • npr. pokritje $\mathbb{R}$ z intervali $[k, k+1]$, $k \in \mathbb{Z}$
 • pokritje $\mathbb{R}_+$ z intervali $[k, +\infty)$

Dokaz

(1) $(\Rightarrow)$ po definiciji v lokalni topologiji

(1) $\hookrightarrow$ $\dots$

toner

(1) $(\Rightarrow)$ po definiciji in lokalne topologije

$(\Leftarrow)$ $A = \bigcup_{\lambda} \underbrace{A \cap X_{\lambda}}_{\substack{\text{odp v } X_{\lambda}, \text{ ki so odp v } X \rightsquigarrow A \cap X_{\lambda} \text{ odp v } X}}$ je unija množic, ki so odprte v X , torej odprta

(2) $(\Rightarrow)$

$(\Leftarrow)$ $A = \bigcup_{\lambda} \underbrace{A \cap X_{\lambda}}_{\substack{\text{zap v } X_{\lambda}, \text{ ki so zap v } X \rightsquigarrow A \cap X_{\lambda} \text{ zap v } X}}$ unija zaprtih, ki v splošnem ni zaprt

$x \in X - A$ x ima odp. okolico, ki ne seka A

x ima okolico U , ki seka le $X_{\lambda_1}, \dots, X_{\lambda_n}$

$x \in \bigcup_{\text{odp}} A \cap X_{\lambda_1} - A \cap X_{\lambda_2} - \dots - A \cap X_{\lambda_n}$ odp okolica x , ki ne seka A

□

IZREK

$\{X_{\lambda}\}$ odprto ali lokalno končno zaprto pokritje X

$f: X \rightarrow Y$ funkcija

f je zvezna $\Leftrightarrow f|_{X_{\lambda}}$ je zvezna $\forall \lambda$

Dokaz $(\Rightarrow)$ zoster zvezne funkcije je zvezna

$(\Leftarrow)$ za odprto pokritje:

$$U^{\text{odp}} \subseteq Y, \quad f^{-1}(U) = \bigcup_{\lambda} f^{-1}(U) \cap X_{\lambda} = \bigcup_{\lambda} \underbrace{(f|_{X_{\lambda}})^{-1}(U)}_{\substack{\text{odp v } X_{\lambda} \\ \rightsquigarrow \text{odp v } X}} \\ \rightsquigarrow \text{unija je odp}$$

za zaprto pokritje je podobno

$$F^{\text{zap}} \subseteq Y, \quad f^{-1}(F) \cap X_{\lambda} = \underbrace{(f|_{X_{\lambda}})^{-1}(F)}_{\substack{\text{zap v } X_{\lambda} \\ \rightsquigarrow \text{zap v } X}} \text{ uporabilo trditev.}$$

□

Alternativna formulacija:

$\{X_{\lambda}\}$ odprto ali lokalno končno zaprto pokritje X

$\{X_\lambda\}$ odprto ali lokalno končno zaprto pokritje X
 $\{f_\lambda: X_\lambda \rightarrow Y\}$ zvezne

Če $\forall \lambda, \mu$ velja $f_\lambda|_{X_\lambda \cap X_\mu} = f_\mu|_{X_\lambda \cap X_\mu}$, potem

pravilo $f(x) := \begin{cases} f_\lambda(x), & x \in X_\lambda \\ \vdots \end{cases}$ definira zvezno funkcijo $f: X \rightarrow Y$

$$\mathbb{N}_0 = \{0, 1, 2, \dots\}$$

$$k \in \mathbb{N}_0 \mapsto k \in \mathbb{R}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 0 & 1 & 2 & 3 & \dots \\ \mathbb{N}_0 \subseteq \mathbb{R} \end{array}$$

inducirana top.
je diskreten

$$k \in \mathbb{N}_0 \mapsto \begin{cases} \frac{1}{k}, & k \neq 0 \\ 0, & k = 0 \end{cases}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 0 & \frac{1}{3} & \frac{1}{2} & & 1 \end{array}$$

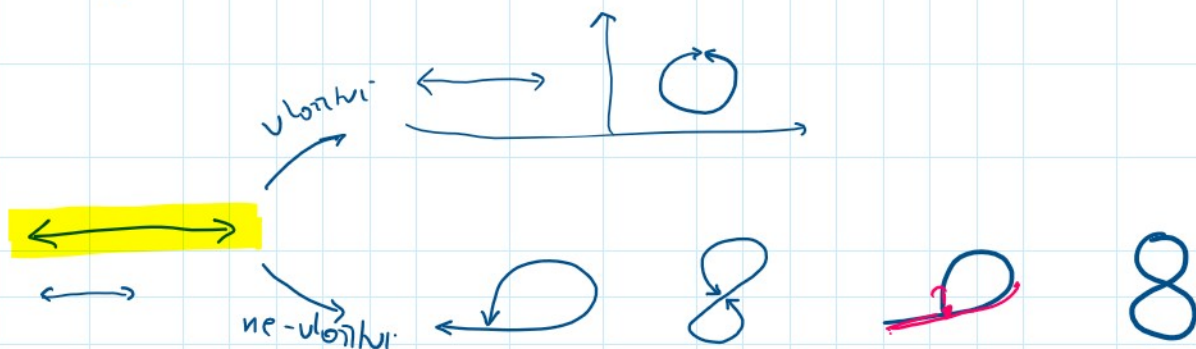
inducirana top.
ni diskreten

$f: X \rightarrow Y$ je **vložitelj**, če je $f: X \rightarrow f(X)$ homeomorfizem
 (glede na podredovano topologijo)

$$f: (X, \mathcal{T}) \rightarrow (Y, \mathcal{T}') \rightsquigarrow f: (X, \mathcal{T}) \xrightarrow{\sim} (f(X), \mathcal{T}'_{f(X)})$$

• vsaka izometrija $f: (X, d) \rightarrow (X', d')$ je vložitelj

Vsaka vložitelj je injektivna in zvezna, vendar zvezne injektorje
 niso nujno vložitelje.

Trditveni $f: X \rightarrow Y$ zvezna injektivna

• $f(x)$ ^{odprta} $\subseteq Y$, potem

f je vložitel $\Leftrightarrow f$ je odprta preslikava
(odprta vložitel)

• $f(x)$ ^{zaprta} $\subseteq Y$, potem

f je vložitel $\Leftrightarrow f$ je zaprta preslikava
(zaprta vložitel)

□

Invarianca odprtih množic:

$U \subseteq \mathbb{R}^n$, $f: U \rightarrow \mathbb{R}^n$ zvezna, injektivna $\Rightarrow f$ je vložitel